

SUMMARY

VENTURE BUSINESS AS A MEANS FINANCING INNOVATION

“venture” or venture capital - capital invested in projects with a high (compared to the market average) level of risk. With the successful implementation of these investment projects “venture” capital earns a higher profit to its owner.

Venture Business provides for the development of new ideas, Progressive, and of innovative scientific and technological invention and commercialization, which in turn requires high knowledge, a lot of money and a titanic work, while it is in achieving success is the “gold mine” generating huge profits.

Georgia as a rich country human capital has an important economic development resources, the wise use of that pledge seriously, achieve success. Vector is determined by the long-term development of the country and human capital, sings requires such an economic policy that would contribute to the creation of a strong economic sector, the development of a business venture and the search of adequate financial resources, which ultimately loads can provide a worthy place in the world market.

РЕЗЮМЕ

«ВЕНЧУРНЫЙ» или рисковый капитал – капитал инвестированный в проекты с высоким (по сравнению со среднерыночным) уровнем риска. При успешной реализации этих инвестиционных проектов «венчурный» капитал приносит более высокую прибыль его владельцу.

Венчурный бизнес предусматривает развитие новых идей, прогрессивных и инновационных научно-технических изобретений и их коммерциализацию, что в свою очередь требует высоких знаний, больших денег и титанического труда, при этом она при достижении успеха является «золотой жилой» приносящей огромную прибыль.

Грузия как богатая страна человеческим капиталом, обладает важнейшими ресурсами экономического развития, разумное использование которых залог достижения серьезных успехов. Вектор долгосрочного развития страны определяется и человеческим капиталом, поэтому требуется такая экономическая политика, которая способствовала бы созданию сильного экономического сектора, развитию венчурного бизнеса и поиска соответствующих финансовых ресурсов, что в конечном счете Грузии может обеспечить достойное место на мировом рынке.

* * * * *

„ვენჩურული“ კაპიტალი (სარისკო კაპიტალი) - არის მაღალი რისკის დონიან (საერთო საბაზროსთან შედარებით) პროექტებში ინვესტირებული კაპიტალი. აღნიშნული საინვესტიციო პროექტების წარმატებულად რეალიზების შემთხვევაში „ვენჩურული“ კაპიტალს მისი მფლობელისათვის უფრო მაღალი მოგება მოაქვს. ვენჩურული (სარისკო) ბიზნესის განვითარებას ხელი შეუწყობს ინოვაციურ პროექტებში ინვესტიციების მოზიდვამ, რაც თანამედროვე პირობებში გართულებულია დაბანდებათა გრძელვადიანი ხასიათისა და პირველ ეტაპზე უკუგების არარსებობის გამო, აგრეთვე იმის რისკით, რომ ეს ინვესტიციები შეიძლება საერთოდ უშედეგო აღმოჩნდეს.

იმასთან დაკავშირებით, რომ ბანკები გარკვეული მიზეზების გამო სარისკო პროექტების მასშტაბური დაფინანსებისაგან თავს იკავებენ, ამდენად ბანკებს, გრძელვადიანი სასესხო კაპიტალის მოზიდვასთან მიმართებაში, ვენჩურული კომპანიები ჩაენაცვლა. ვენჩურული კაპიტალისტები გამოგონებების, კვლევებისა და აღმოჩენების კატეგორიებით არ აზროვნებენ. ისინი თანხებს აბანდებენ არა პატენტებისა და ინოვაციური პროექტების დამუშავებაში, არამედ უშუალოდ იურიდიულ პირებს „აფინანსებენ“ საკუთარი მმართველობითი ხელმძღვანელობის განხორციელებით. ვენჩურული კაპიტალისტებისათვის კომპანია მთავარი ერთეულია. ისინი ისეთ ტექნოლოგიებს ეძებენ, რომლებიც ახალ ინოვაციურ სუპერვარსკვლავს წარმოადგენენ. მათ არა მარტო უზრალოდ დიდი იმედების მომცემი ტექნოლოგია ესაჭიროებათ, არამედ ინოვაციური ტექნოლოგიები საუკეთესო გუნდთან ერთად.

ვენჩურული კაპიტალის ძირითადი წყაროებია: დამოუკიდებელი ფონდები, რომლებიც ორგანიზებულია პარტნიორების (ამხანაგობა) პრინციპით; კორპორაციათა ფონდები, რომლებიც გამიზნულია ძირითადი კომპანიის სტრუქტურული ქვედანაყოფების სტრატეგიული ამოცანების გადასაწყვეტად; სახელმწიფო სახსრებით შექმნილი ფონდები და პროგრამები, რომლებიც ხელს უწყობენ მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებას; მცირე ინოვაციური კომპანიები; სატრასტო ფონდები; კერძო ინვესტორები.

ვენჩურული ბიზნესი გულისხმობს ახალი იდეების, პროგრესული და ინოვაციური სამეცნიერო-ტექნიკური გამოგონებების დაფინანსებასა და მათი გასაყიდად მიზანშეწონილ დონემდე მიყვანას, ანუ კომერციალიზაციას. ვენჩურული ბიზნესი საჭიროებს მაღალ ცოდნას, დიდ ფულსა და ტიტანურ გარჯას. ამასთან იგი, წარმატების შემთხვევაში, უზარმაზარი

მოგების მომტანი „ოქროს ძარღვია“. იგი თავისი მომგებიანობითა და რისკიანობით არ ჩამორჩება ტრადიციული ბიზნესის ისეთ ყველაზე მომგებიან სახეობებს, როგორებიცაა: ნავთობით, იარაღითა და ნარკოტიკებით ვაჭრობა.

ვენჩურული ბიზნესის პრინციპები ჯერ კიდევ შუა საუკუნეებში იყო ცნობილი. რა თქმა უნდა, იმ პერიოდში ვენჩურული კომპანიები არ არსებობდნენ, მაგრამ მართლაც მევახშეები, ილბიანი და მდიდარი ფეოდალები საზღვაო სავაჭრო ოპერაციებს აფინანსებდნენ (შემდგომ მათი ადგილი ბანკებმა დაიკავეს). ვენჩურული ბიზნესის განვითარებაში განსაკუთრებული როლი ცენტრალურ კალიფორნიაში შექმნილმა „სილიკონის (კაჟბადის) ველმა“ ითამაშა. ეს ადგილი ხილის ბაღებით იყო ცნობილი, რომელთაც ადგილობრივი ფერმერებისათვის დიდი შემოსავალი მოჰქონდათ. ინტენსიური მეზღალოების შედეგად ცენტრალური კალიფორნია XX საუკუნის 50-იან წლებში აშშ-ის სწრაფად მზარდი რეგიონების ათეულში შედიოდა. აქ შავი ქლიავის მსოფლიო მოსავლის დაახლოებით მესამედი იკრიფებოდა. „სილიკონის ველის“ ჩამოყალიბებაში პრინციპული როლი ამ ტერიტორიაზე მდებარე სტენფორდის (აშშ) უნივერსიტეტმა და მისმა რექტორმა ითამაშა. მისი „პირველი საპატიო მამა“ გამოჩენილი ელექტროტექნიკოსი პროფ. ფრედერიკ ტერმანი.

„სილიკონის ველი“ ტექნიკოს-მეცნიერთა საზოგადოების შექმნის საფუძველზე ვითარდებოდა. ეს მოდელი მოიცავს: ერთი მხრივ, მაღალი ტექნოლოგიების გამოყენებულ ძლიერ უნივერსიტეტებს, რომელთაც შესწევთ შემოქმედებითი საქმიანობის უნარი და, მეორეს მხრივ, ამ შედეგების გამოყენებულ კომპანიებს. ტექნიკოს-მეცნიერთა იდეების რეალიზაციას ხელი შეუწყო „სილიკონის ველის“ მახლობლად მდებარე სამხედრო-საჰაერო ძალების ბაზამაც. II მსოფლიო ომის დროს კალიფორნია გახდა აშშ თავდაცვითი მრეწველობის განვითარების უმნიშვნელოვანესი რაიონი. აქ განლაგებულმა საწარმოებმა მიიღეს სამხედრო შეკვეთები. სტენფორდის უნივერსიტეტთან დაფუძნდა კვლევითი ინსტიტუტი, რომელიც დასაწყისში თავდაცვას ემსახურებოდა და ელექტრონულ მრეწველობას აწვდიდა. ამ ინსტიტუტში სამუშაოდ საუკეთესო სპეციალისტებს იზიდავდნენ და ომის დამთავრების შემდეგ ეს ტენდენცია გაგრძელდა. 1957 წელს სტარტი აიღო NASA-ს პროგრამამ, რომელმაც კიდევ უფრო გაზარდა სახელმწიფო შეკვეთები. ეს იყო ტექნიკური ფირმების დაფინანსების საშუალება, მაგრამ 70-იანი წლებისათვის ასეთი ფირმების რიცხვი ასეულზე ავიდა. სახელმწიფო დაფინანსება მათთვის საკმარისი არ აღმოჩნდა და გაჩნდა სასესხო კაპიტალის მოზიდვის აუცილებლობა. ბანკებმა ვერ შეძლეს სარისკო ოპერაციების მასშტაბური დაფინანსება, ამიტომ ისინი ვენჩურულმა საინვესტიციო კომპანიებმა ჩაანაცვლეს. გაჩნდა წარმატების კალიფორნიული ფორმულა: brain capital + venture

capital (ინტელექტუალური კაპიტალი + ვენჩურული კაპიტალი).

თანამედროვე ეტაპზე კონკურენციული უპირატესობისა და ეკონომიკური წარმატებების მისაღწევად აუცილებელია პირველობა სამეცნიერო-ტექნიკური დამუშავების სფეროში, ამიტომ საკუთარი „სილიკონური ველის“ არსებობა პრესტიჟის საკითხად იქცა იმ სახელმწიფოებისათვის, რომლებიც ცდილობდნენ ტექნოლოგიურად განვითარებული ქვეყნების რიცხვში მოხვედრას. მსოფლიოს თანამედროვე რუკაზე „სილიკონის“ ზედსართავით მრავალი სახელწოდება გაჩნდა.

„სილიკონზე“ ყურადღების გადატანას ბიძგი მისცა ცენტრალური კალიფორნიის მაღალი ტექნოლოგიების (High Tech) ინდუსტრიამ. ამ „სილიკონის ველში“ განლაგებულია ოთხი ათასზე მეტი კომპიუტერული ფირმა ნახევარი მილიონი თანამშრომლით. აქ აწარმოებენ აშშ-ის რაკეტებისა და თვითმფრინავების წარმოების მესამედს, ნახევარგამტარების მსოფლიო წარმოების მეხუთედს, კომპიუტერების მეექვსედს. გერმანიაში სარისკო დაფინანსების ბასტიონად იქცა დიდი მიუნჰენი (ბავარია), ინდოეთი ამაცობს თავისი „სილიკონის პლატოთი“, შოტლანდია - „სილიკონის გლენით“ და ა. შ.

ვენჩურულმა ბიზნესმა ხელი შეუწყო მსოფლიოს წამყვანი ქვეყნების გადასვლას განვითარების პოსტინდუსტრიულ ფაზაზე. ამერიკული ვენჩურული სისტემა ამ ბიზნესის პირველი და წარმატებული მაგალითია მსოფლიოში. აშშ-ზე პლანეტის ვენჩურული კაპიტალის დაახლოებით სამი მეოთხედი მოდის. უახლოეს წლებში ვენჩურული ბიზნესის განვითარების მთავარ მიმართულებად მიჩნეულია: უსაფრთხოების ტექნოლოგიები, ნანოტექნოლოგიები და ბიოტექნოლოგიები.

ვენჩურული დაფინანსების მოცულობები რიგ ქვეყანაში სერიოზულ დონეს აღწევს. მაგალითად, აშშ-ში უკანასკნელ წლებში ვენჩურული ინვესტიციების წლიური მოცულობა საშუალოდ 50 მლრდ დოლარის დონეზეა, ევროპულ ქვეყნებში ვენჩურულ ფონდებს ნაკლები შესაძლებლობები აქვთ - მათი მოცულობა 10 მლრდ დოლარს არ აღემატება. ევროპაში ლიდერია დიდი ბრიტანეთი, რომლის წილად ევროპის ვენჩურული სახსრების თითქმის ნახევარი მოდის.

საქართველოში ბიზნესის ეს სახეობა ჯერჯერობით ფაქტობრივად არ არსებობს (თუ არ ჩავთვლით ახლადშექმნილ „საპარტნიორო ფონდს“), ვინაიდან ახალ ტექნოლოგიებთან და სარისკო ინვესტიციებთან მუშაობის გამოცდილება, აგრეთვე ფინანსური ინფრასტრუქტურა არ გაგვარჩნია. ვენჩურული ბიზნესის მთავარი პირობაა - განვითარებული საფონდო ბაზარი, რომელმაც ვენჩურული კაპიტალის მუშაობის მთავარი პრინციპები უნდა უზრუნველყოს. მიუხედავად ამისა, საქართველოს ახალი ტავრობის თაოსნობით ვენჩურული ბიზნესის განვითარების კარგი პერსპექტივები გააჩნია.

საქართველოში საამისოდ უპირველესად, უნდა

ჩამოყალიბდეს ინტელექტუალური საკუთრების სრულყოფილი ბაზარი, ამუშავდეს საფონდო ბაზარი და შეიქმნას ვენჩურული ფონდები. გასათვალისწინებელია აშშ-ის გამოცდილება და საქართველოს წამყვან უნივერსიტეტებთან (პირველეს ყოვლისა საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში) მიზანშეწონილია შეიქმნას ბიზნეს-ინკუბატორები, ტექნოპარკები, რომლებიც ვენჩურული ფირმების პროტოტიპები იქნებიან და უზრუნველყოფენ დასაქმებას.

საქართველოს როგორც ადამიანური კაპიტალით მდიდარ ქვეყანას, ეკონომიკური განვითარების უმნიშვნელოვანესი რესურსი გააჩნია, რომლის გონივრული გამოყენებით სერიოზული წარმატების მიღწევა არის შესაძლებელი. გათავისებული უნდა იქნას ის გარემოება, რომ ქვეყნის გრძელვადიანი განვითარების ვექტორი ადამიანური კაპიტალით განისაზღვრება. საქართველოს ისეთი ეროვნული პოლიტიკა ჭირდება, რომელიც მძლავრი ინოვაციური სექტორის ჩამოყალიბებას, ვენჩურული ბიზნესის განვითარებასა და სათანადო ფინანსური რესურსების მოძიებას განაპირობებდა. საქართველომ მსოფლიო ბაზარზე ღირსეული ადგილი სწორედ ადამიანური კაპიტალის სექტორში არსებული უპირატესობებით უნდა დაიმკვიდროს.

საქართველოში საინოვაციო საქმიანობის გააქტიურება, ფუნდამენტური და გამოყენებითი მეცნიერების განვითარების ხელშეწყობა სახელმწიფოს სისტემატური ზრუნვის საგნად უნდა იქცეს. ჩვენმა მთავრობამ არ უნდა დაუშვას “ადამიანური კაპიტალის”, ანუ ე. წ. „ტვინების“, გადინება, ახალგაზრდა და პერსპექტიული კადრების დაკარგვა, ასეთი საშიშროება ჩვენ ქვეყანაშიც არსებობს და მისი თავიდან აცილება მხოლოდ პროგრესული ეკონომიკური პოლიტიკის განხორციელებით არის შესაძლებელი. ამაში კი თავისი გადამწყვეტი წვლილი ქვეყანაში ვენჩურული ბიზნესის განვითარებამაც უნდა შეუწყოს ხელი.

ზემოთ აღნიშნულიდან გამომდინარე მოკლე დასკვნის სახით შეიძლება ჩამოვყალიბოთ, რომ:

1. „ვენჩურული“ ანუ სარისკო კაპიტალი - არის მაღალი რისკიანი დონის (საშუალოსაბაზროსთან შედარებით) პროექტებში ინვესტირებული კაპიტალი. აღნიშნული საინვესტიციო პროექტების წარმატებით რეალიზებისას „ვენჩურულ კაპიტალს“ მისი მფლობელისათვის უფრო მაღალი მოგების მოტანა შეუძლია.

2. ვენჩურული ბიზნესი გულისხმობს ახალი იდეების, პროგრესული და ინოვაციური მეცნიერულ-ტექნიკური გამოგონებების განვითარებას და მათ კომერციალიზაციას, რაც თავის მხრივ მაღალ ცოდნას, დიდ ფულსა და ტიტანურ გარჯას მოითხოვს, ამასთან იგი წარმატების შემთხვევაში უზარმაზარი მოგების მომტანი „ოქროს ძარღვია“.

3. საქართველოს როგორც ადამიანური კაპიტალით მდიდარ ქვეყანას, ეკონომიკური განვითარების უმნიშვნელოვანესი რესურსი გააჩნია,

რომლის გონივრული გამოყენებით სერიოზული წარმატებების მიღწევა არის შესაძლებელი. ქვეყნის გრძელვადიანი განვითარების ვექტორი ადამიანური კაპიტალით განისაზღვრება, ამდენად ისეთი პოლიტიკაა საჭირო, რომელიც მძლავრი ეკონომიკური სექტორის ჩამოყალიბებას, ვენჩურული ბიზნესის განვითარებასა და სათანადო ფინანსური რესურსების მოძიებას შეუწყობს ხელს, რაც საბოლოო ჯამში შეუძლია საქართველოს მსოფლიო ბაზარზე ღირსეული ადგილი დაუმკვიდროს.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ინგოროყვა ა., ცაავა გ. - ფინანსური მენეჯმენტი: თეორია, მეთოდები და პრაქტიკა (სახელმძღვანელო), ტომი II: სანარმოს ფინანსების მართვა. - თბილისი, გამომცემლობა „გრანალი“, 2011. — 702 გვ.